

Angora ponovno zaživela

Ni dolgo tega, ko smo o delovni organizaciji Angora poslušali v glavnem besede o izgubah, petletni zalogi starih kolekcij, konfekcije itn. Vodilni kader se je menjaval, razpravljalo se je o težkem stanju, situacija pa se ni bistveno spreminjala.

V začetku letošnjega leta pa so v Angori začeli s postopkom za integracijo z delovno organizacijo Tekstil, kar je pomenilo korak na bolje in končno tudi pozitiven delovni uspeh. 350 zaposlenih v TOZD Angora je s pomočjo ostalih delavcev v Tekstilu in s trdim delom uspelo prodati velike zaloge. Začeli so poslovati v normalnih pogojih, kar pomeni tudi boljše stanje na tržišču, boljši osebni dohodki in večja volja do dela. O tistih težkih trenutkih Angore pravijo, da so delali tudi po 16 ur dnevno, v želji, da spet ponovno zaživijo. Sorazmerno s poslovnimi uspehi so zaposleni v Angori začeli prispevati k novi vsebini samoupravnih odnosov in dela družbenopolitičnih organizacij, nam je povedala Vera Škofič, sekretarka osnovne organizacije Zveze komunistov. »Zanimivo je, da smo se v obdobju težkega ekonomskega stanja veliko več sestajali in razpravljali, danes pa manj govorimo in več ustvarimo. Pa vendar še vedno nismo povsem zadovoljni. Nismo npr. povsem zadovoljni z nedavno razpravo o štirih tako pomembnih zakonih. Manjkalo je več poglobljenosti in zavzetosti slehernega delavca«, je nadaljevala Vera Škofič.

Vida Smrekar, predsednica osnovne organizacije sindikata pa je dodala: »To bomo vsekakor poskušali nadoknaditi pri izpeljavi določil iz zakona o združenem delu, posebej kar zadeva delitev dohodka in osebnih dohodkov. Veliko odgovornosti pri tem ima naša osnovna organizacija sindikata. Z zadnjim kongresom Zveze sindikatov Slovenije je sindikat dobil nove naloge in ravno zaradi tega razširjenega delokroga so se v najtežjih trenutkih našega kolektiva delavci masovno obračali na svoj sindikat z vprašanji o njihovi bodočnosti. Danes pa je slehernemu delavcu jasno, da dobro koordinirano delo, medsebojni odnosi na osnovi razumevanja in solidarnosti pomenijo tudi pogoj za dobro samoupravo«, je dejala Vida Smrekar. Marija Stanojevič, predsednica delavskega sveta, pa je navezala: »Samouprava in dejavnost družbenopolitičnih organizacij se tako tesno prepletajo, da edino skupno zavzemanje in sodelovanje daje pozitivne rezultate pri uresničevanju posameznih akcij. Uspešnost je pokazatelj prizadevanja nas vseh.«

Zdenka Sušteršič, predsednica delavske kontrole pa je omenila skromnejše rezultate na tem po-

Zdenka Sušteršič, predsednica samoupravne delavske kontrole

dročju, kar lahko tolmačimo kot zavest o tem, da je poleg večjega ustvarjanja dohodka nujno stabilizacijsko obnašanje na vsakem mestu in v vsakem trenutku.

Na koncu naj omenimo še enega od praktičnih problemov s katerim se ubadajo v Angori in ki ga direktno čutijo tudi kupci Angorinih izdelkov. Alojz Venturini, vodja razvojnega oddelka nam je povedal: »Pri nas se trudimo zasledovati modo v svetu in jo prilagajati domačim pogojem. Problem pa nastane že v trenutku, ko se kreatorka pojavi z novim modelom in novo modno barvo. Da bi prišli do nove kolekcije potrebujemo leto dni. Od tega pol leta porabimo za priredbo strojev, pol leta pa za ostali proces proizvodnje finalnega proizvoda. Ko pa je omejeno leto naokoli se tudi moda spremeni. To je lahko tudi eden od vzrokov za nabiranje zalog«, je povedal Alojz Venturini.

MILENA CAR-DRLJE

Sindikati in volitve

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov občine Ljubljana-Center je na seji, 12. 9. 1977, odgovorno obravnavalo in ocenjevalo sedanjo in bodočo aktivnost sindikatov v pripravah na volitve članov delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1978.

Predsedstvo pa je hkrati tudi ugotovilo, da je struktura doslej evidentiranih možnih kandidatov ugodna in da odraža strukturo zaposlenih v občini. Po doslej zbranih podatkih je v OZD, od 4277 evidentiranih možnih kandidatov na primer 26% mladih do 27. leta starosti, 44% je starih od 27 do 47 let, 30% pa od 40 do 60 let. Med kandidati je kar 61% žensk, članov ZK pa je 24%.

Predsedstvo pa je hkrati tudi ugotovilo, da akcija evidentiranja glede na število organizacij združenega dela v občini še ni stekla v vseh sredinah. Zato je predsedstvo na osnovi sprejetega programa in rokovnika občinske konference SZDL sprejelo še nekatere dodatne ukrepe, ki zagotavljajo še večjo učinkovitost sindikatov v vseh fazah volilnih priprav oziroma odločanje delavcev na področju kadrovske politike in polno uveljavitev delegatskega sistema. Tako bodo že v naslednjih dneh ponovno organizirani sestanki s predsedniki sindikalnih organizacij in predsedniki koordinacijskih odborov za volitve v organizacijah združenega dela. Posebno skrb bodo posvetili sestavi delegacij (posebne, skupne) zlasti za samoupravne interesne skupnosti, združevanje v konference delegacij, ter številnim manjšim organizacijam in skupnostim do 30 zaposlenih.

Andrej Mlinar

TERENSKI ODBORI SZDL ZAŽIVELI

Tajnik KS Stari Vodmat, Ludvik Kreč, nam je zatrdil, da so njihovi terenski odbori SZDL zaživeli. Na pomoč so že priskočili pri evidentiranju možnih kandidatov za delegate na prihodnjih volitvah, vključili pa se bodo tudi v vse razprave na območju KS. Menijo pa, da je to le obetaven začetek, njihova prava vrednost pa bo še prišla do izraza.

Gradbeno podjetje Bežigrad

Občanov zidarski servis

Malta, beton, apno, armatura – na telefonski številki 341-977.

Razvoj človeške družbe je spremljala vse večja specializacija dela. Univerzalnega človeka, ki ga je renesansa postavila za ideal, ni, ker ob velikem razvoju vseh področij človeškega udejstvovanja preprosto ne more obstajati. Ljudstvo je to povedalo z rekoma, da vsako delo zahteva svojega mojstra. Res je, naj sodobnejši čas je

splozil še en rek: vsakdo je lahko sam svoj mojster. Toda to je le reklo konjičkarjev. Le-ti pa tudi niso vsestranski, ampak so specializirani. Tako bi danes našli le še malo občanov, ki bi znali zmešati kvalitetno malto, beton, pripraviti apno ali celo postaviti gradbeno armaturo. Da o zidanju in adaptiranju niti ne govorimo. Obrtniki so kot nalašč za taka dela. Da, toda poleg tega, da so dragi, jih je težko dobiti. Pa saj vam za manjša opravila niti ne izvolijo priti, saj pravijo, da se jim ne splača. Denimo, odpadel vam je kos ometa. Poglejali boste v priročnik in celo sami uspeli ometati del stene ali stropa, toda kako naj pripravite malto, če nimate ustrezne posode?

Kako se boste znašli v tej zagati? Preprosto, poklicali boste telefonsko številko 341-977 in povedali svojo željo, oni pa vam bodo odgovorili, kdaj lahko pridete po zaželeni material, ali kdaj naj vam ga dostavijo.

Gradbeno podjetje Bežigrad ni gradbeni velikan, čeprav gradi tudi velike stavbe. Svojo bodočnost in vsakdan si pri GP Bežigradu zagotavljajo tudi z zapolnjevanjem vrzeli, ki so jo drugi gradbeniki in obrtniki spregledali. Poleg omenjenega pa lahko pri njih naročite tudi adaptacije. Idealno naročilo za tako delo je deset dni vnaprej. Za tako naročilo pa morate poklicati eno od naslednjih števil: 317-848, 313-144 ali 313-427, najbolje med šesto in osmo uro zjutraj ali pa od 13. do 14.30 ure. Če pa se vam mudi in bi želeli imeti zidarje, ki bi vam gradbeno popravilo opravili nemudoma, bodo prišli takoj! Pri omenjeni delovni organizaciji imajo namreč posebno intervencijsko ekipo, ki se bo na klic (bodisi občanov ali organizacije združenega dela) odzvala takoj.

Kaj pa cene? Te so konkurenčne in neuradno smo zvedeli, da so zidarji, ki imajo zasebno obrt, na GP Bežigrad kar malce jezni, češ, da jim hodi v zelnik.

GP Bežigrad ima svoj sedež na Podmilščakovi 24 za Bežigradom. Moderno maltarno in elektronsko betonarno imajo v Črnučah. Čeprav je GP Bežigrad doma v bežigradski občini, se seveda kot vsak dober gospodar ne zapira v občinske meje. Prav v občini Center je precej starih hiš, ki so potrebne večje ali manjše adaptacije. Prav takrat, ko se z adaptacijo mudi, bo GP Bežigrad najhitreje priskočilo na pomoč.

V. Jerman

Bogdan Pogačnik

Vera Škofič, sekretarka osnovne organizacije ZK

Marija Stanojevič, predsednica delavskega sveta

Vida Smrekar, predsednica osnovne organizacije sindikata

POVEZOVANJE TRGOVINE S PROIZVODNJO

Tudi potrošnik mora soodločati!

Povezovanje trgovine s proizvodnjo na temelju dolgoročnega sodelovanja združevanja dela in sredstev ter skupnega planiranja naj bi prispevalo k bolj urejenemu trgu. Z dogovori bi dosegli po eni strani boljše založenost trga s proizvodi, po drugi strani pa bi se izognili nevarnosti ustvarjanja prevelikih zalog blaga v proizvodnji, ki ne bi našlo kupca. Predvideno je, da bi to omogočilo racionalizacijo tako v proizvodnji kot v delu trgovine in s tem pocenilo končne proizvode.

Zakon o združenem delu obvezuje trgovinske organizacije, da se povežejo s proizvodnjo in večina jih je že pristopila k podpisovanju samoupravnih sporazumov s katerimi se povezujejo s proizvodnjo. Največji trgovinski hiši, Emona in Mercator predvidevata, da bi vsak od njih podpisal samoupravne sporazume s približno 200 do 300 delovnimi organizacijami, tako da bi bilo skoraj 70% blaga, ki ga prodajajo, zajeto v tem poslovnem sodelovanju.

Predvideno je, vsaj v sporazumu, ki ga podpisuje Mercator s svojimi partnerji, da se celotni prihodek deli v sorazmerju z vložnim živim in minulim delom. Oblikovali so 2 ceni in sicer normativno reprodukcijsko ceno, ki predstavlja dejansko ceno blaga brez razširjene reprodukcije in akumulacije in pa finalno ceno oz. ceno, ki jo doseže proizvod na trgu in v kateri sodelujeta pri delitvi oba partnerja. Trenutno pa je še vedno zelo nejasno po kakšnih normativnih bi merili družbeno potrebno delo, ki bi bila osnova za oblikovanje cene. Vse prevečkrat se dagaja, da se prav za ceno skriva vrsta slabosti posameznih delovnih organizacij, neorganiziranost in nizka produktivnost. Dejansko so sedanje kalkulacije proizvodnih delovnih organizacij edina osnova, na podlagi katere se

oblikujejo cene, prav tako kalkulacija pa velikokrat ne predstavlja drugega kakor zidanje cen. Tudi trgovina še nima izdelanih normativov za družbeno potrebno delo pri pretoku različnih vrst blaga. Čeprav je ta del cenovnega vprašanja morda celo lažje rešiti, saj je veliko manj različnih opravil, ki nastopajo v trgovini kot tistih, ki nastopajo v proizvodnji, pa se tudi tukaj v glavnem trgovina opira na svoje izkušnje iz preteklosti, kar pomeni, da ne prihaja do večje racionalizacije poslovanja temveč se ista cena enostavno pristiže osnovni ceni proizvoda in se prenese na kupca.

Ali predstavlja tako povezovanje tudi zapiranje trga?

Velikokrat se postavlja vprašanje, kako bodo poslovala tiste delovne organizacije, ki s trgovino ne bodo podpisale samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev. Ker trgovinske organizacije, kljub temu da so samoupravni sporazumi, ki jih podpisujejo s proizvajalci načeloma odprti, teh sporazumov ne bodo podpisale prav z vsemi proizvodnimi organizacijami s katerimi so sodelovale, čeprav le občasno in v manjšem dosegu, bo verjetno prišlo do določene zoženja izbire proizvodov, ki bodo na izbiro.

Nekateri samoupravni sporazumi celo predvidevajo, da bodo tiste proizvodne organizacije, ki ne bodo imele trajnega sodelovanja z določeno trgovinsko organizacijo, v delitvi celotnega prihodka oz. dohodka, morale večji delež sredstev prepustiti trgovini, kot tiste, ki tak samoupravni sporazum imajo. To pa nedvomno predstavlja določeno diskriminacijo na tržišču in nosi v sebi kal zapiranja tržišča. Verjetno je pomankljiv argument trgovine, češ da ti proizvajalci pač ne vlagajo v skupni razvoj in ne nosijo skupnega rizika ter je po njihovim mnenju zato tudi razumljivo, da pogoji niso enaki kot za tiste OZD, ki so podpisnice samoupravnega sporazuma o sodelovanju.

Toda pojavi zapiranja tržišča, pa čeprav zelo težko dokazljivi, obstajajo tudi drugod, ne le pri trgovini. Posamezni monopolni proizvajalci v Jugoslaviji želijo trgovino tako trdno navezati na svoje proizvode, da posamezne določbe takih samoupravnih sporazumov že rahlo dišijo po monopolu. Nedvomno bi morala biti v tem trenutku akcija vseh naprednih sil usmerjena v preprečevanje takih pojavov, kajti kasneje bo problem težje reševati kot pa če bi jih zdaj zatrlji v kali.

Kje je potrošnik?

Nedvomno je celoten proces proizvodnje in prometa z dobrinami namenjen v končni fazi predvsem občanu – potrošniku. Prav tukaj pa interesov končnega porabnika v tem krogu skoraj ni, pa čeprav je v marsikaterem sporazumu določilo, da bodo pri izbiri blaga sodelovali tudi predstavniki potrošnikov. Ker potrošniški sveti še niso zaživeli, pa je vprašanje, kdo bo ta predstavnik potrošnikov in kakšna bo njegova povezava s širšim krogom občanov – potrošnikov. Naloga krajevnih

skupnosti pa tudi občine in mesta je, da kljub številnim takim ali drugačnim oviram, končno le oživijo delovanje potrošniških svetov, ki bi morali začeti kot enakopraven partner sooblikovati proizvodno politiko in politiko distribucije blaga.

Kdo bo kril izgube?

Številni proizvodi, predvsem osnovni prehranski proizvodi in pa večji del proizvodov agroživilstva imajo limitirane, včasih tudi subvencionirane cene. Trgovina ima prav pri prometu s temi proizvodi največkrat izgubo, pa tudi proizvajalci le s težavo pokrijejo vse stroške. Kdo bo nosil to izgubo, trgovina ali proizvodnja? Verjetno bo nemogoče zahtevati od enega ali drugega, da to stori in zaradi tega obstajajo predlogi, da bi vsi podpisniki sporazumov o trajnem sodelovanju, združevanju dela in sredstev za te posebne primere sporazumno izločali del sredstev, s katerimi bi krili izgubo. Seveda pa je vprašanje, če bodo vsi podpisniki na to pristali, posebno če se bodo znašli v težkem ekonomskem položaju. V takem primeru pa zna priti do povišanja cen ali pa, kar se v praksi večkrat dogodi, do pomanjkanja posameznih prehranskih in drugih proizvodov, ki bi postali ekonomsko nezanimivi. Prav zaradi tega bi verjetno veljalo trdneje opredeliti obveznosti za nemoteno preskrbo trga s temi proizvodi in zagotoviti način za solidarnostno pokrivanje izgube, če bi nastala iz objektivnih in utemeljenih razlogov.

Poleg številnih prednosti, ki jih bo prineslo povezovanje med trgovino in proizvodnjo bi morali že vnaprej razmišljati tudi o tem, kako bi rešili posamezna vprašanja še predno bi morda prerasila v problem.